VELFÆRDSNÆR EVALUERING

AT BRUGE ÆSTETISKE OG VISUELLE METODER TIL AT SKABE OG FREMME DEN UFORUDSIGELIGE NYE KVALITET, DER KAN FREMME SUNDHED OG FÆLLESSKABER

Naturens Rige. Viborg den 28. marts 2017.

Christa Breum Amhøj, PhD, Post Doc.
Centerleder Center for Virksomhedsudvikling og Ledelse på CBS

Forskningsprogrammet: Urban og velfærdsnær bæredygtighed

AGENDA

- Hvorfor er det relevant med velfærds-nær evaluering?
- #1 Aktivitet: Evaluering af strategiske mål, taktiske handlinger og potentielle mulighedsrum (15 min)
- Æstetiske metoder – performer, fremmer og kultiverer vibrerende livsrum
- Intervention er ikke én, man mange metoder. Eksempler på æstetiske metoder, der intervenerer
- #2 Aktivitet: At ’åbne’ kommunen/styringen op ved at lede efter det ekstraordinære
- #3 Aktivitet: Eksemplet som en metode til at se og fremme endnu ikke mulige ressourcer og fællesskaber (op til 20 min)

- Strategizing: Eksempler på, hvordan æstetiske metoder kan bruges til at arbejde med strategi som emergerende og momentvise skridt.

AFSÆT: LEDELSE HANDLER OM AT SKABE (FOR)NYET FÆLLESSKABER, DER HELE TIDEN ÅBNER SIG OG LØBER AFSTED MED NY DELTAGELSE, ENERGI OG KONKRETE SKRIDT

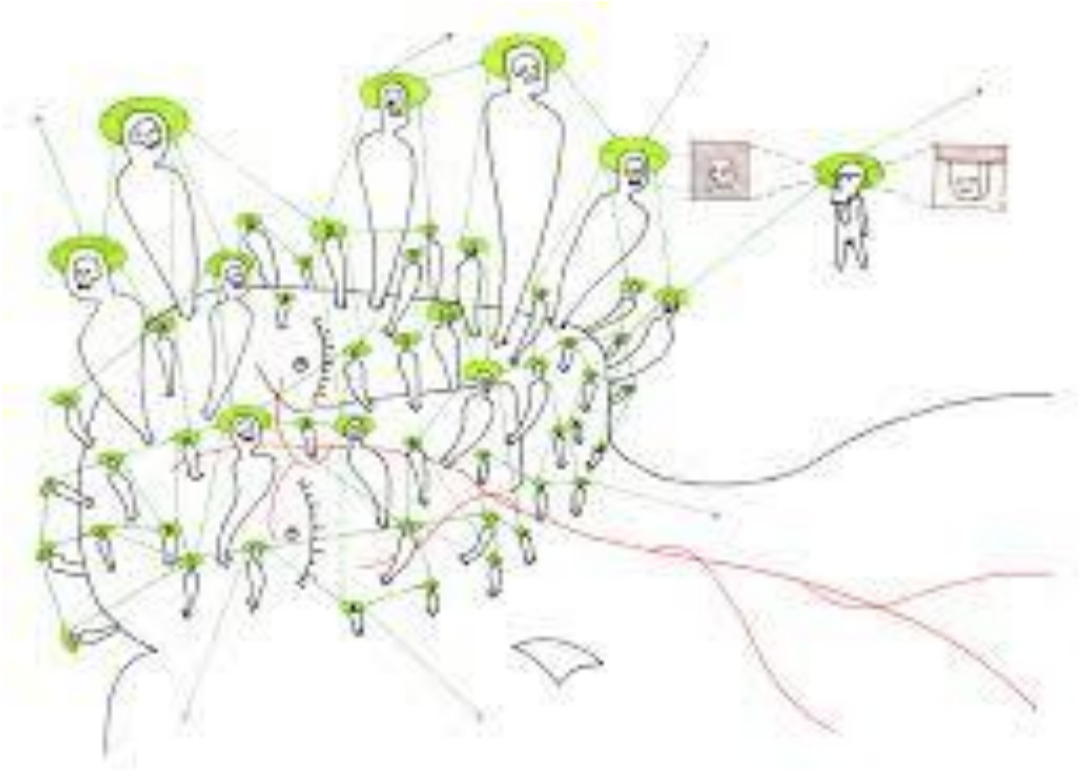

GENKENDELIGE EVALUERINGSPROBLEMER – OG NYE MULIGHEDER PÅ VEJ

Evaluering	Animering
Effekt af kausalitet (a-b)	Affekter/oplevet velfærd (a-z-y-b)
For sent	Starter med det samme
Træthed	Social energi, forbundenhed, aktiv, tilhørsforhold
Bruges ikke (rapport på loftet)	Performativt – levende ekspressive udtryk (billeder, video, lyd, collager mm)
Kontrol	Læring fra skridt til skridt

ÆSTETISKE METODER KAN SKABE PASSAGE TIL DEN ENDNU IKKE MULIGE VELFÆRD/VELVÆRE

Passage – den kvalitet, der skaber muligheden for at potentialisere det endnu ikke mulige (virtualitet)

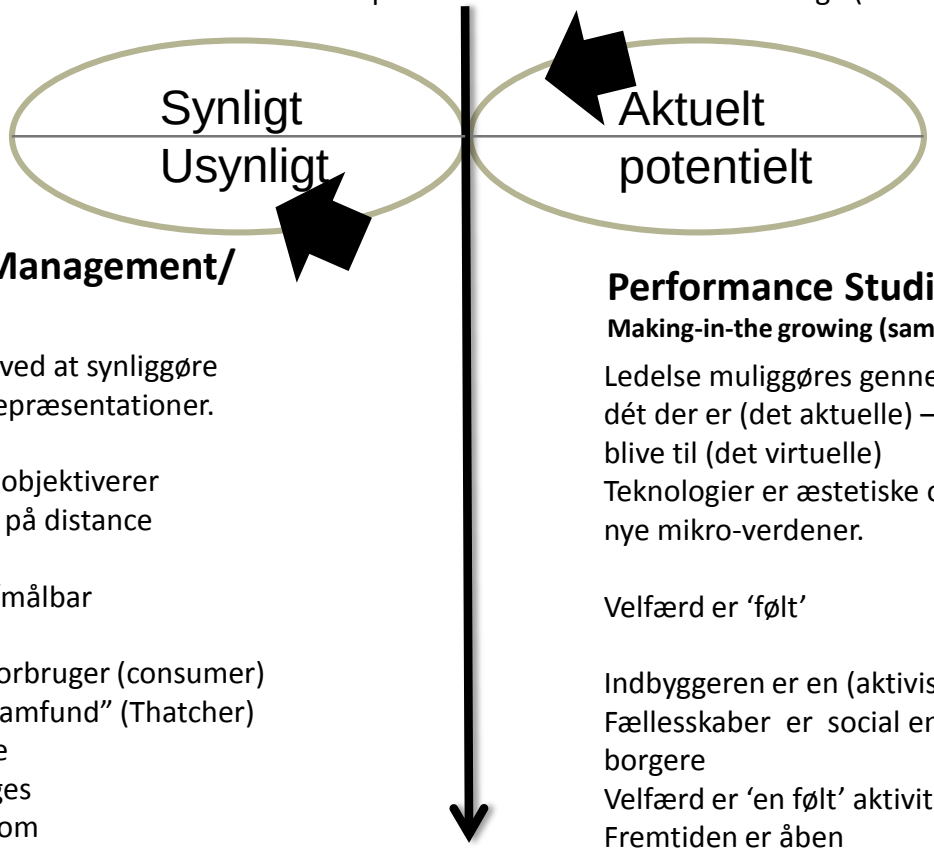

Performance Management/ NPM

Ledelse muliggøres ved at synliggøre performance som repræsentationer.

Styringsteknologier objektiverer og muliggør kontrol på distance

Velfærd er kognitiv/målbar

Indbyggeren er en forbruger (consumer)
”Der er ikke noget samfund” (Thatcher)
Velfærd er en ydelse
Fremtiden planlægges
Innovation handler om at fiksere det sociale (social entrepreneurship)

Performance Studies

Making-in-the growing (samskabelse)

Ledelse muliggøres gennem bevægelser mellem dét der er (det aktuelle) – og det, der er ved at blive til (det virtuelle)
Teknologier er æstetiske og performative og skaber nye mikro-verdener.

Velfærd er ‘følt’

Indbyggeren er en (aktivistisk og kreativ) borger
Fællesskaber er social energi og ansvar båret af borgere
Velfærd er ‘en følt’ aktivitet
Fremtiden er åben
Ingen planer, men ledelse ”inde-fra” praksis, så nye praksisser kan skabes (public Entrepeneurship). Samskabelse.

Livsrum/åbne skabende fællesskaber bliver til, når der er korrespondance mellem mennesker, materialiteter, lyder, dufte, affekter, teknologier

NATUREN (I BYEN) BLIVER DET MEDIE DER KAN MULIGØRE LEDELSE AF SAMSKABELSE OG FÆLLESSKAB.

At ryste vanerne og at blive til en (lidt) Anden

Gennem natur kan vi sættes fri fra forventnings-strukturer (fx NPM) og skabe fornyede energi-fyldte skridt

Gennem natur kan vi opleve velvære

Gennem natur kan vi opleve sammenhørighed

Gennem tværfagligt samarbejde med natur kan vi skabe helt nye velfærdsstier på tværs af ’byens rum’ og organisationer

Opmærksomhed: Vær varsom med ikke at vælge evalueringsmetoder, der spænder ben for de mål

CENTRAL POINTE ÆSTETISKE METODER PERFORMER: DE KAN ÅBNE OG SKABE VERDEN PÅ NYE MÅDER.

Eksempler på æstetiske og visuelle evalueringsmetoder:

Cultural Mapping og Snap-log.

Visuelle metoder kan gribe det sanselige og det vage og det, der hele tiden er på vej. Og de kan samtidig skærpe vores sensitivitet (de 5 sanser).

Hvis der er noget der er en ”ny ressource”, så er det det, der endnu ikke er sat ord på.

Det sanselige og vage kan forstyrre og åbne ‘ideal billedet af visionen’ (strategi) og det kan fremme og kultivere at de aktiviteter (taktiske skridt), der allerede er, kan blive til nye aktiviteter (det potentielle) i det reelle.

Fx kan man bede borgere om at lave en snaplogen (snap-shot og logbog) i forhold til et særligt tema og dermed skabe en åben, nysgerrig og kreativ proces, der kan PERFORME altså skabe nye fællesskabende aktiviteter.

Det handler ikke om at bruge én visuel metode, men om hele tiden at undersøge og eksperimentere med at åbne op for ny viden. Og at gøre det på skabende og kreative måder, der kan skabe kulturel empowerment.

VISUELLE OG ÆSTETISKE METODER KAN BRUGES TIL AT SE OG FREMME DE ’VAGE’ OG DE UFORUDSIGELIGE RESSOURCER

Oplevelsen af velvære

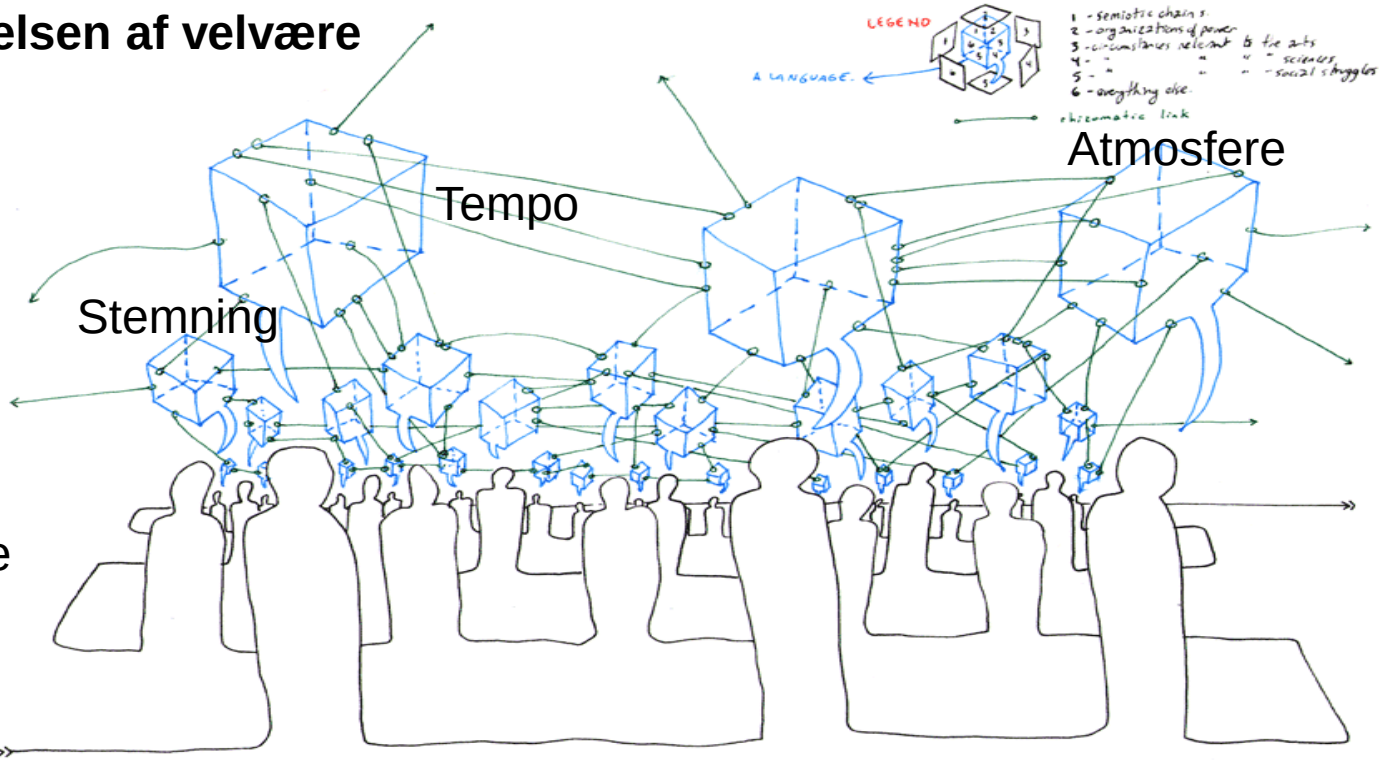

At affekte og at blive affektet (passion)
Handlinger
Social energi
Subjekter der blomstre (social og kulturel empowerment)

#1 AKTIVITET

MÅL, HANDLINGER OG MULIGHEDSRUM

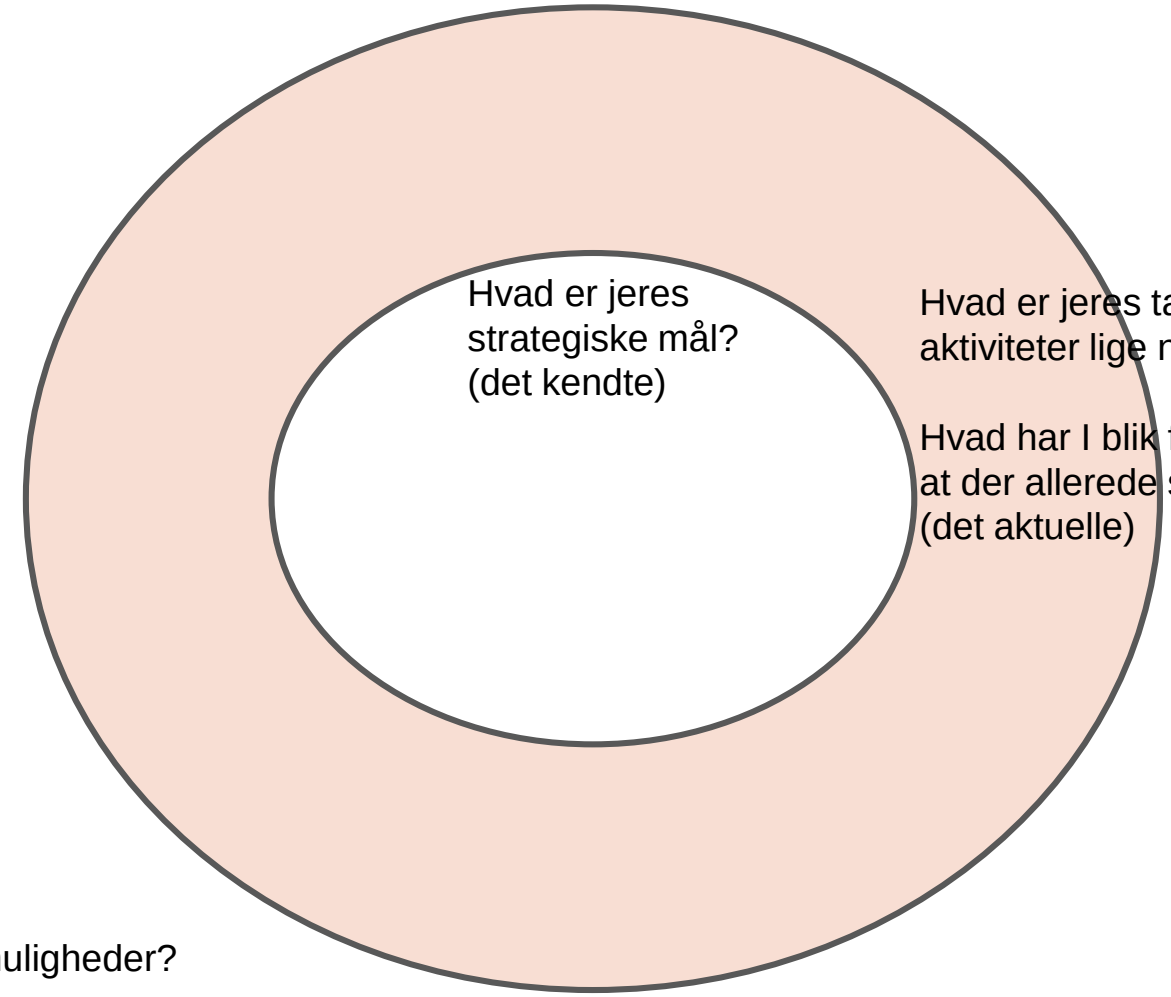

Hvad ser I af muligheder?
Det der måske
slet ikke er sat ord på endnu
(det potentielle)

ÆSTETISKE OG PERFORMATIVE METODER TIL AT GRIBE OG FREMME OPLEVET VELFÆRD

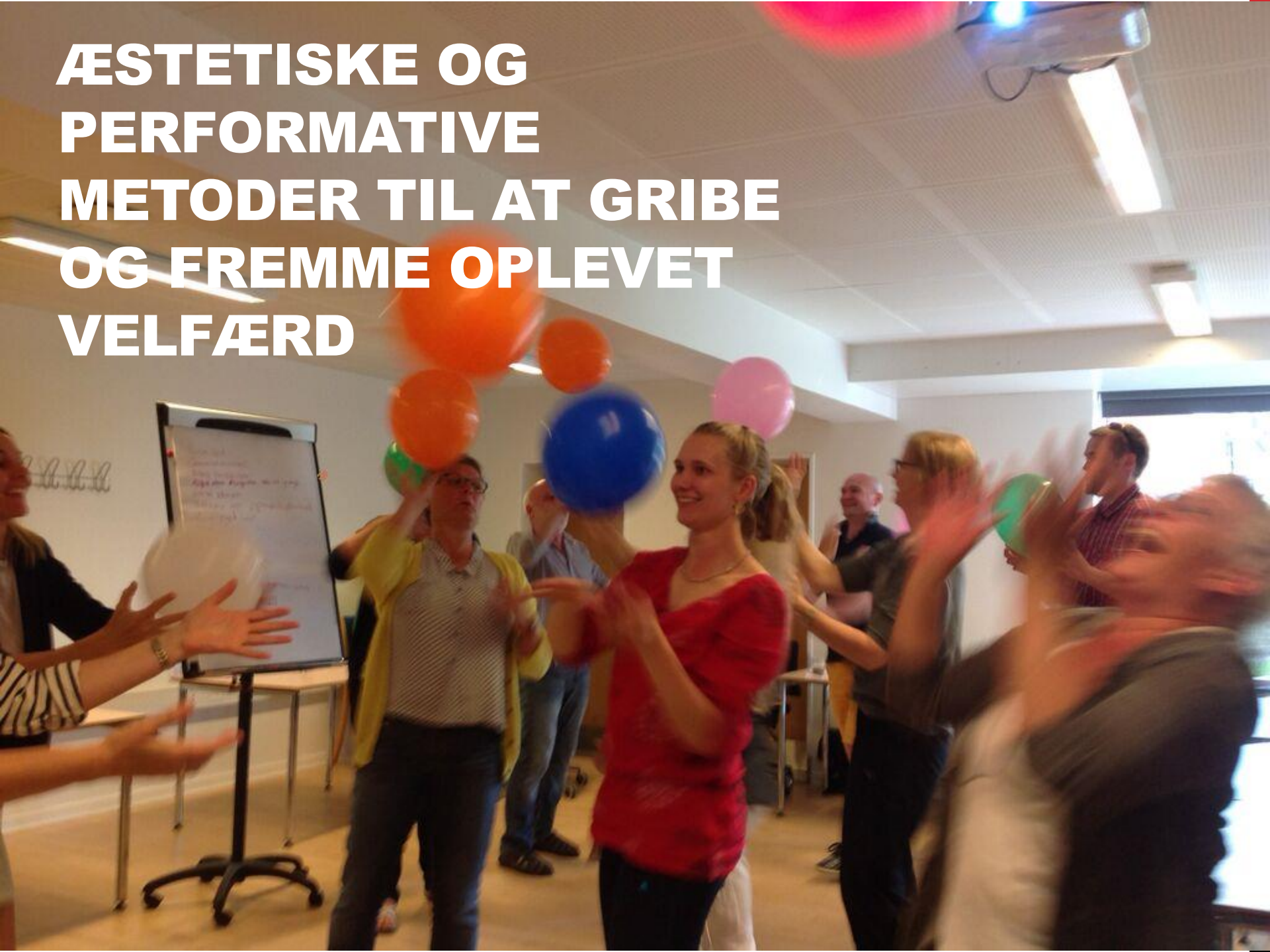

TEORI OG METODE

Positivisme	Systematisk iagttagelse og beskrivelse	Verdenen er derude og kan repræsenteres på objektive måder	Fokus på såkaldte simple objektive repræsentationer (tabeller, målgrupper, skemaer, statistikker mm)
Hermeneutik	Fortolkning og sammenhæng mellem de og helhed	Helheden må forstås i forhold til delene og omvendt. Cirkel tænkning	Fokus på tekst – og meningsskabelse
Kritisk teori	Indsigt i undertrykkende mekanismer og i fremmedgørelse	Metoder kan være frigørende	Fokus på strukturer, undertrykkende teknologier og på livsverdens fortællinger (konflikter)
Social konstruktionisme	Afdækning af hvordan virkeligheden konstrueres	Metoder er ikke neutrale. De intervenerer.	Fokus på sociale forhandlinger. Narrativer, diskurser og subjektpositioner (dekonstruktion)
Det performative	”The performative turn”, ”The affective turn”. Ikke-repræsentationel teorier	Metoder er ikke repræsentationer af verdenen, men kan skærpe vores sensitivitet og dermed vores skabende fællesskaber fordi vi bliver åbne for flere anknytningsmuligheder Vi griber og fremmer affekter	Fokus på at stemning, atmosfere, intensitet, spaces, materialiteter performer. Fokus på at de performer på tværs af grænser og kategorier. Fokus på at se og mærke verdenen i et sandkorn

EVALUERING BLIVER ÆSTETISK, ENERGIFYLDT OG EN ANIMERING AF NYE NÆSTE SKRIDT

- Uperfekte billeder af hverdags-oplevelser (fællesskaber, energi mm)
- Håndholdte video-optagelser af begivenheder
- Lyd-optagelser
- Sanselige logbøger, hvor kvaliteterne skrives frem gennem kreative bespænd som slow-motion
- Animationer - ”tegneserier” over, hvad der har skabt fællesskabet
- Borgere der maler grafitti
- Rap-sange, der formidler/animere lærings-forløb
- Stakitter, der illustrerer hvordan borgerne oplever deres område mm.

ÆSTETISKE METODER PERFORMER

1**) Processer:** Æstetiske metoder kan gribe en viden, der er på vej og som hele tiden skifter form (‘on-going welfare/welbeing’)

2) Det uforudsigelige og det sanselige: Æstetiske metoder kan gribe det uforudsigelige og det mærkelige, som ofte falder uden for mønstrene (fx de mønstrer man konstruerer ved interviews)

3) Skabelse og performance: Æstetiske metoder er med til at skabe nye mikro-verdener og nye velfærds-artister

4) **Momentvis velfærd:** Alt i alt betyder disse metoder, at dem der deltager i de æstetiske og skabende praksisser oplever et større velvære. De skaber et rigere sprog for kvalitet, nye handlinger og forbundenhed. De spreder og tiltrækker social energi.

1) ÆSTETISKE METODER KAN GRIBE DEN KVALITET, DER BLIVER TIL HELE TIDEN – OG SOM OFTE ER UFORUDSIGELIG

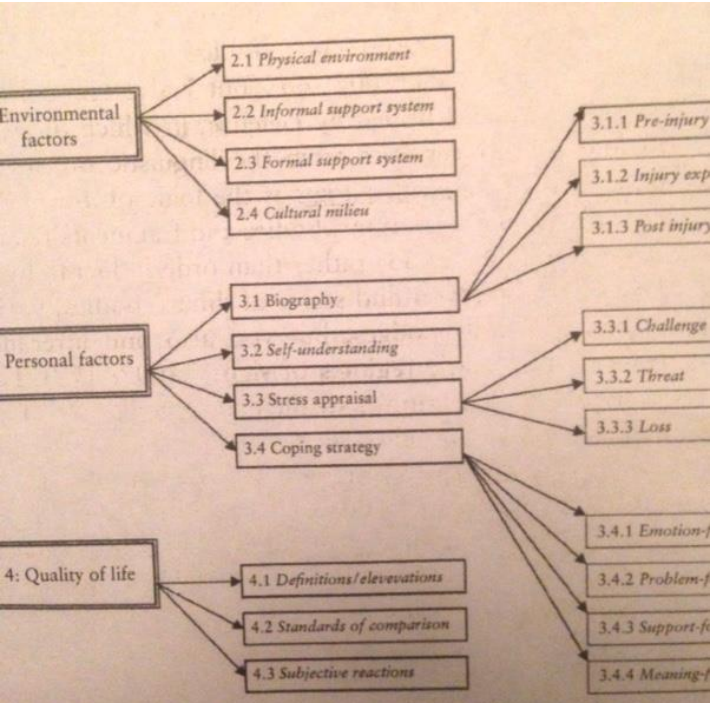

(Duggan et al. 2008: 981)

ANIMERING AF FORLØB

Tegne-serie, der beskriver, hvordan en begivenhed har fornyet et fællesskab

- **Tegningen af græskaret**
- **Tegning af pandekage-boden uden for huset**

2) ÆSTETISKE METODER KAN GRIBE OG FREMME DEN SANSELIGE VIDEN, DER KAN OVERSKRIDE NARRATIVET

FRIVILLIGHEDSKONSULENTER INVITERER BEBOERE OG INSTITUTIONSLEDERE TIL FRIVILLIGHEDSDAG VED AT TAGE UD OG GIVE DEM SMÅ GAVER.

GENNEM LYD DOKUMENTERER DE DERES ERFARINGER MED AT GØRE KOMMUNENS FRIVILLIGHEDSVISION LEVENDE

https://soundcloud.com/thorbjornk/roadtrip-herlev-part-1

3) ÆSTETISKE METODER KAN SKABE NYE MIKRO-VERDENER

Kameraet, der gives til beboerne på en ø for at dokumentere kulturen, men ender med at skabe den (Gilles Deleuze)

Rap-teksterne der dokumenterer
læringsforløbet i tunnelerne
og som viser,
hvordan de unge begynder
at række ud og tager ejerskab
for området

ET RIGERE SPROG FOR KVALITET I HVERT ET SKRIDT

Video

AT ARBEJDE MED ÆSTETISKE METODER

Borgerne som velfærdsartister:

- De bliver opmærksomme på, at de selv bidrager til at skabe kvalitet (aktion/agency)
- Når de 'tager billeder af fællesskabet' oplever de, at de selv er en del af det (tilhørsforhold)
- Når de tager billeder oplever de, at de er kreative og skabende. De kan udtrykke sig selv – deres passion

Medarbejderne/lederne som velfærdsartister:

- De oplever at deres rolle er 'mere end' at skabe information og at stå for det praktiske set-up. De kan gå til kanten af deres fagprofession
- De får blik for kvalitet i hvert eneste skridt de tager
- De kan handle 'mere strategisk' i hverdagen på baggrund af deres registreringer

Kilde: Amhøj (2018): Affektiv samskabelse fra auditland til wonderland

#2 AKTIVITET
AT ’ÅBNE’ KOMMUNEN OG FAGPROFESSIONEN OP VED AT SÆTTE FOKUS PÅ ENERGI SOM SPRÆKKER TIL FORNYELSE

Interview hinanden om de billeder, som I har taget, der giver jer energi i jeres arbejde med naturen

Interviewet kan komme ind på spørgsmål som:

Hvordan inviterer naturen energien indenfor i arbejdet?

Hvad sker der, når energien inviteres indenfor i rummet?

Hvordan kan du mærke energien?

Hvad gør energien ved dig?

Hvad sker der i rummet, når energien går ud af rummet?

Hvad får energien til at gå ud?

Hvordan kan energien inviteres indenfor igen?

Hvordan er du med til at puffe energien videre?

Kilde: Inspireret af snaplog af Bramming et al 2012. Anbefaling: Lad billedet tale først!!

#3 AKTIVITET
AT BRUGE SNAP-EKSEMPLET TIL AT FORSTÆRKE ENDNU IKKE MULIGE RESSOURCER OG RELATIONER
AT SE DE NYE MIKRO-VERDENER I ET SANDKORN

I grupper af 2 (20 min). Rollerne byttes undervejs så begge bliver fortæller og lytter

<u>Første runde: narrativet</u>

Fortæller: En person fortæller om det billede personen har med fra **borgeren**

Lytteposition: Den anden person lytter efter narrativet og plottet om billedet:

Er det et drama? Et eventyr? En heltehistorie? En tragedie? En komedie? En krimi?

Hvilke handlemuligheder åbnes/lukkes?

Derefter byttes der om på rollerne

<u>Anden runde: Stemning der opleves og åbner fortællingen på en (ny?) måde</u>

Fortæller: Samme historie fortælles igen.

Lytteposition: Den der lytter skriver små opmærksomheder ned. Hvad mærkes, fornemmes og oplevelse. De impulsive og nærmest intuitive ord skrives ned og læses bagefter op for fortælleren.

Refleksion: Hvordan bidrager de to forskellige niveauer med viden – er der forskel? I så fald hvilken?

*Selv-refleksion: Hvilken viden er du mest opmærksom på i dit arbejde?

*Prøv at eksperimentere med at sætte flere vidensformer i spil. Tag billeder og beskriv dem løbende (snaplog)

*Hvilken ny viden – hvis nogen fik du om den aktivitet, som du er i gang med?

STRATEGI SOM STRATEGIZING.
NOGET VI GØR I HVERT ENESTE SKRIDT

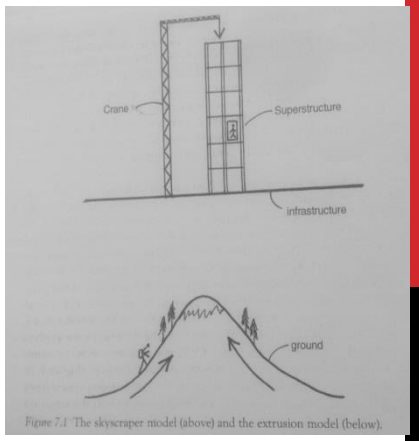

Figure 7.1 The skyscraper model (above) and the extrusion model (below).

Det strategiske: Børnepakken

Det taktiske: Fx Sundhedsfestival

Det potentielle/livsrum: Billeder, Poesi, materialiteter fra aktiviteterne der siger noget om den oplevede Kvaliteten – og om, hvad der er på vej….

SKABENDE VERDENER BLIVER TIL

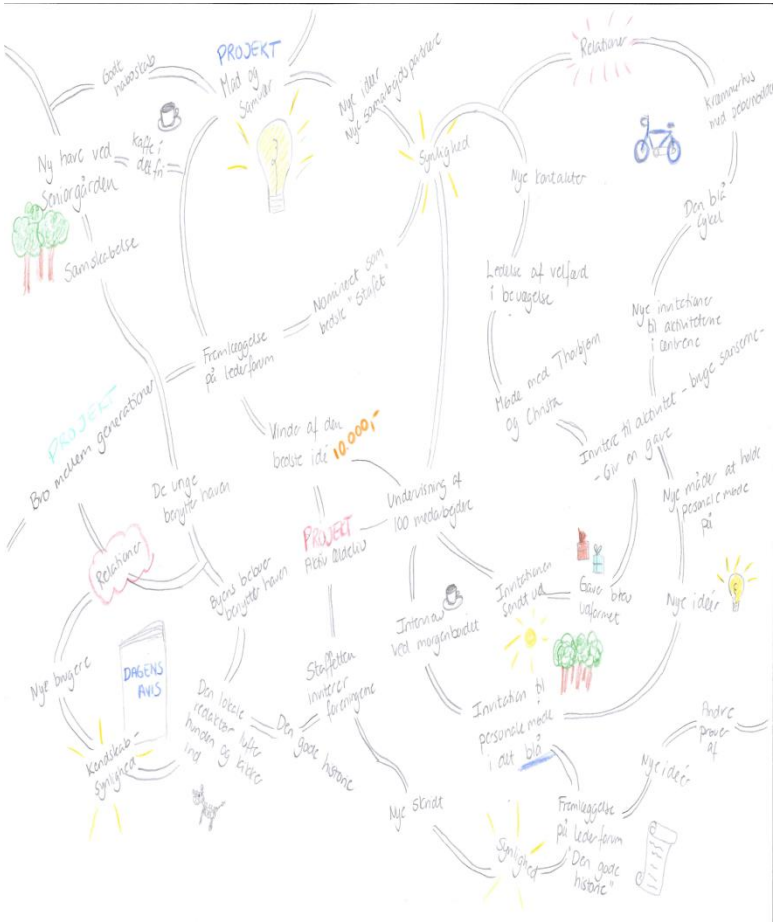

Personalemøde ved Skjern Å Tirsdag d. 2. september 2014

Under mødet:

Medarbejderne var oplagte og glade og have medbragt redskaber til, at få dejen rørt godt sammen og enderne bundet sammen.

Under mødet:

Medarbejderne arbejdede engagerede og koncentreret under hele mødet. Stemningen var let og alle bød ind med deres meninger. Nye idéer blev til.

IKKE ET ENTEN/ELLER, MEN ET BÅDE/OG

AT BRUGE STRATEGI OG TAKTIK TIL AT SKABE LEVENDE, NATURLIGE OG FÆLLES URBANE LIVSRUM

Den strategiske viden om velfærd
Den strategi der er for områdeudvikling
Hovedideen: Hvad sætter vi i gang?

Vision | Praksis

Den taktiske viden om velfærd
De aktiviteter I sætter i gang og arbejder med og som ofte måles i forhold til strategien. Eksempelvis: X antal nye relationer, X antal glade borgere X antal på vej i job.
Kontrol | Tillid

Den potentielle, vage, sanselige viden om velfærd,
der endnu ikke er sat ord på, men som kan mærkes og som kan skabe det nye skridt i mellemrummet mellem strategi, taktikker, æstetik, begreber.
At gribe potentialer i bevægelse gennem at se det nye i det nye, der hele tiden sker (spaces of play, passion)

EMERGERENDE STRATEGI

At intensivere kvalitet i hvert eneste skridt og at skabe kvalitativt bedre skridt for de mange

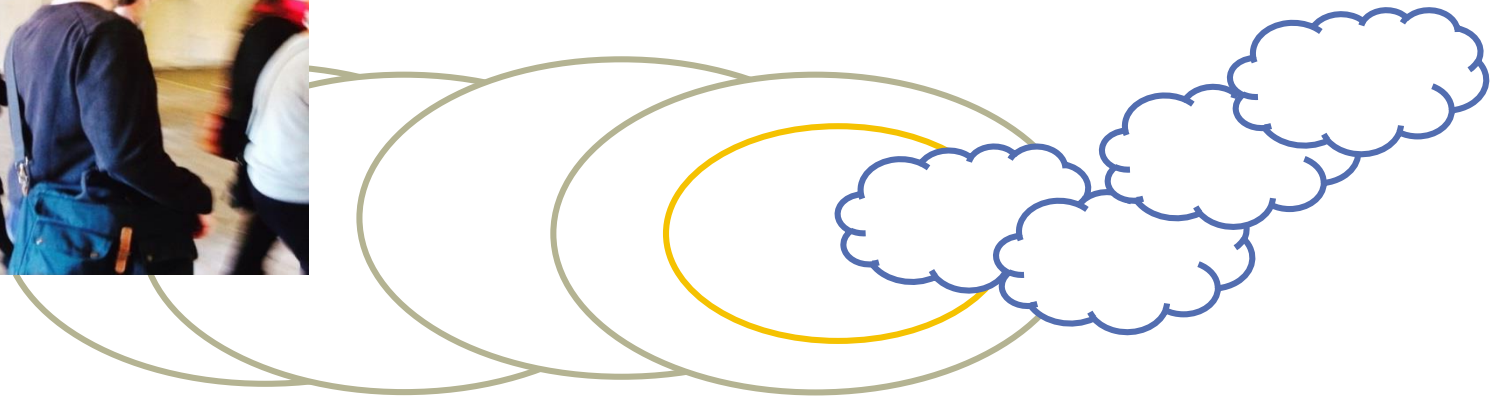

Strategien sætter retningen fx sundhed og livskvalitet gennem fællesskaber

Taktikken udlever strategien mellem kontrol og tillid fx Projektet om at mødes omkring fælles spisning.

Mellemrummet/livsrummet skaber mere af det samme men forskelligt. Det skaber liv.
Fx en åbenhed i forhold til at fælles spisningen kan kombineres med sundhedsperspektiver.
Den griber potentialer i bevægelse og de kan mærkes og sanses. Det kræver sensitive
og samskabende evalueringsmetoder.

Velvære i hvert eneste skridt

LEDELSE GENNEM SAMSKABELSE

Både sanseligt og meget konkret og materielt

”The art of the weak”

Attunement – at tune sig ind på, hvad der skaber sprækker i de formelle strukturer og roller og som samler sig i nye begivenheder – og hvad der potentielt kan løbe af sted.

Holt og Chia kalder det en ‘perifer-og – udvidet-opmærksomhed’.

De-og reterritorialisering – simple ledelse handler om at ‘indhegne organisationer og roller’. Samskabelse handler om både at indhegne, men også om at åbne op for nye indhegninger. Visuelle metoder kan bruges til at få viden om, hvad er sker i mange rum.

Velfærdsartister der kreativt skaber – simpel ledelse handler om at skabe regler og instrukser. Samskabelse handler om at bruge alt, der er til rådighed til at skabe nye fællesskaber og at være nysgerrig på, hvad ‘der samler begivenheder’. Dermed også et fokus på, hvordan materialiteter har *agency’.* Visuelle metoder kan zoome ind på, hvordan materialiteter (bænke, stole, natur, strikketøj mm) har en betydning.

Kilde: Amhøj (2018): *”Affektiv samskabelse fra auditland til wonderland” i* la Cour, Højlund og Borchaus. Teknologier der lover mere end de holder

HVAD OVERBEVISER OG HVAD SKABER FLERE RINGE I VANDET?

Spørgsmålet til denne måde at arbejde med evaluering på kunne også være, hvordan overbeviser du relevante andre?

Er en rapport nok?

Kan du/I inviterer relevante andre ind i processerne (politikere, direktører, foreninger mm) således at de kan opleve på, hvilken forskel jeres arbejde har gjort?

IKKE ÉN METODE MEN MANGE: PRØV DET OG MIX DEM!

Tak for jeres deltagelse!

Billedet er fra Welfare-in-the-making a conference in the making (FB)